

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Ευθύνη των ρυπαινότων και η επιστροφή του περιβαλλοντικού κόστους

Σταυρούλα Πουλή

Συντονιστικό Γραφείο Αντιμετώπισης Περιβαλλοντικών Ζημιών (ΣΥΓΑΠΕΖ)

Ειδική Γραμματεία Σώματος Επιθεωρητών και Ελεγκτών

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Εκπαιδευτικό Σεμινάριο – Διοργάνωση ΥΠΕΝ στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE NATURA THEMIS
«Αντιμετώπιση περιβαλλοντικού εγκλήματος μέσω των ελέγχων και της εθνικής νομοθεσίας»

Ηράκλειο, 11 Απριλίου 2019

LIFE Natura-Themis (LIFE14/GIE/GR/000026)

Το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας - ΣΥΓΑΠΕΖ συμμετέχει ως εταίρος, στο έργο με τίτλο:

«Προώθηση της ευαισθητοποίησης για την άσκηση δίωξης για εγκλήματα κατά της άγριας ζωής και την ανάδειξη της περιβαλλοντικής ευθύνης για την αντιμετώπιση ζημιών έναντι της βιοποικιλότητας σε περιοχές του Δικτύου NATURA 2000 στην Κρήτη» με κωδικό LIFE Natura-Themis (LIFE14/GIE/GR/000026)

Το ΣΥΓΑΠΕΖ είναι η Αρμόδια Αρχή για την εφαρμογή των διατάξεων του Π.Δ. 148/2009, με το οποίο εναρμονίζεται στο Εθνικό Δίκαιο η Οδηγία 2004/35/ΕΚ για την περιβαλλοντική ευθύνη.

Θέσπιση της περιβαλλοντικής ευθύνης

Περιβαλλοντική πίεση /
Μεγάλη απώλεια
βιοποικιλότητας στην
Ε.Ε. της τελευταίες
δεκαετίες

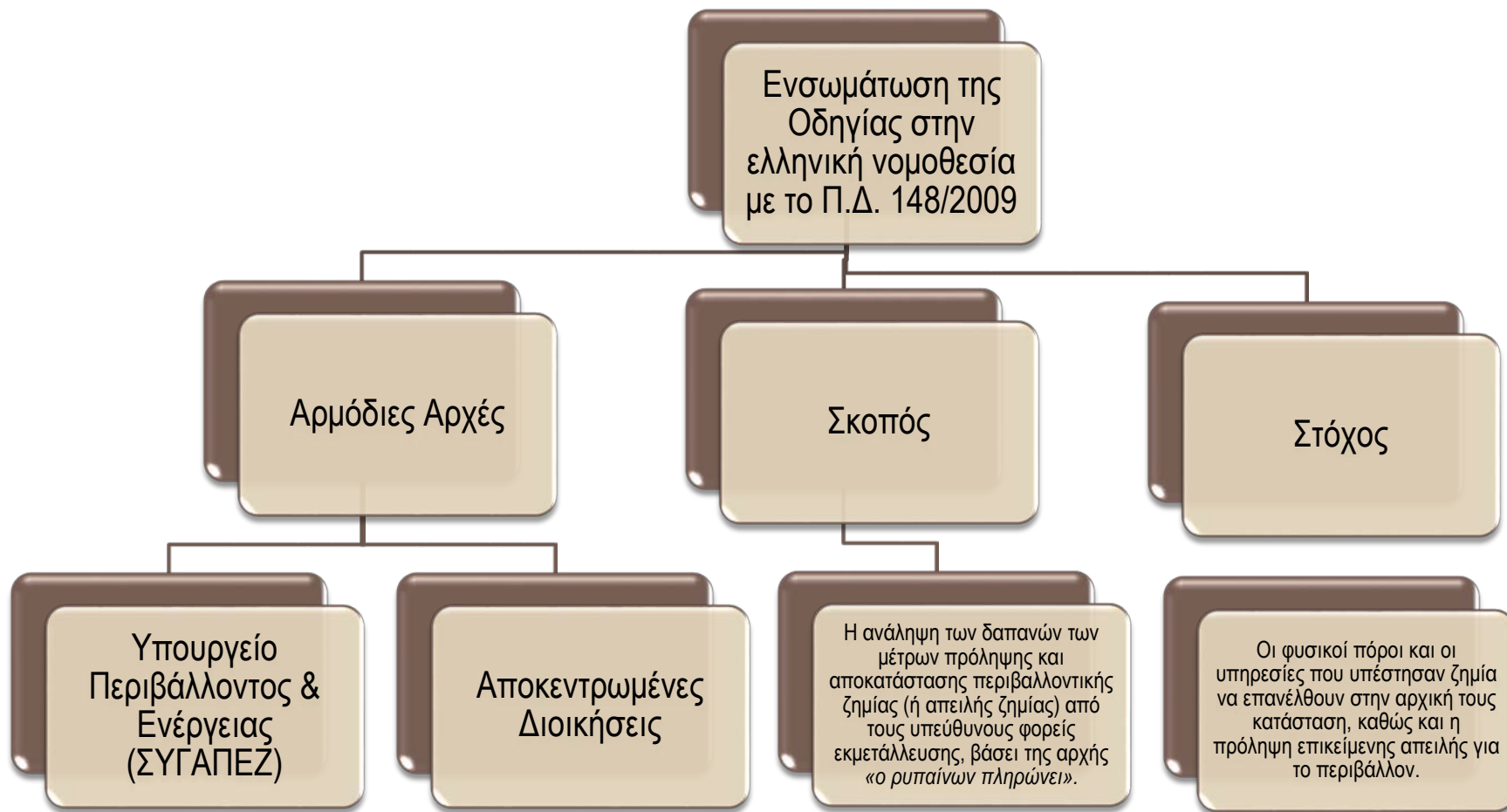
Ανάγκη θέσπισης
ομοιόμορφου καθεστώτος
για την πρόληψη και
αποκατάσταση
περιβαλλοντικών ζημιών

Οδηγία για την
Περιβαλλοντική Ευθύνη
2004/35/ΕΚ/ ενσωμάτωση
με το
Π.Δ. 148/2009

• Η περιβαλλοντική ευθύνη βασίζεται στην Αρχή ο ρυπαίνων πληρώνει

- Η οδηγία περί οικοτόπων 92/43/ΕΟΚ
- Η οδηγία περί άγριων πτηνών 2009/147/ΕΚ, 79/409
- Η οδηγία – πλαίσιο για τα ύδατα 2000/60/ΕΚ.

Ενσωμάτωση της Οδηγίας για την Περιβαλλοντική Ευθύνη στην ελληνική νομοθεσία

Ορισμοί

□ Φορέας εκμετάλλευσης:

κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου, το οποίο εκμεταλλεύεται ή ελέγχει την επαγγελματική δραστηριότητα ή, στο οποίο έχει μεταβιβαστεί αποφασιστική οικονομική αρμοδιότητα για την τεχνική λειτουργία τέτοιας δραστηριότητας, συμπεριλαμβανομένου του κατόχου σχετικής άδειας ή εξουσιοδότησης ή του νόμιμου εκπροσώπου της επαγγελματικής δραστηριότητας ή οποιουδήποτε προσώπου καταχωρεί ή κοινοποιεί τέτοια δραστηριότητα.

□ Επαγγελματική δραστηριότητα:

οποιαδήποτε δραστηριότητα που ασκείται στο πλαίσιο οικονομικής δραστηριότητας ή επιχείρησης, ανεξαρτήτως εάν αυτή είναι ιδιωτική ή δημόσια, κερδοσκοπικού ή μη χαρακτήρα.

Διοικητική οργάνωση

Αρμόδια Αρχή:

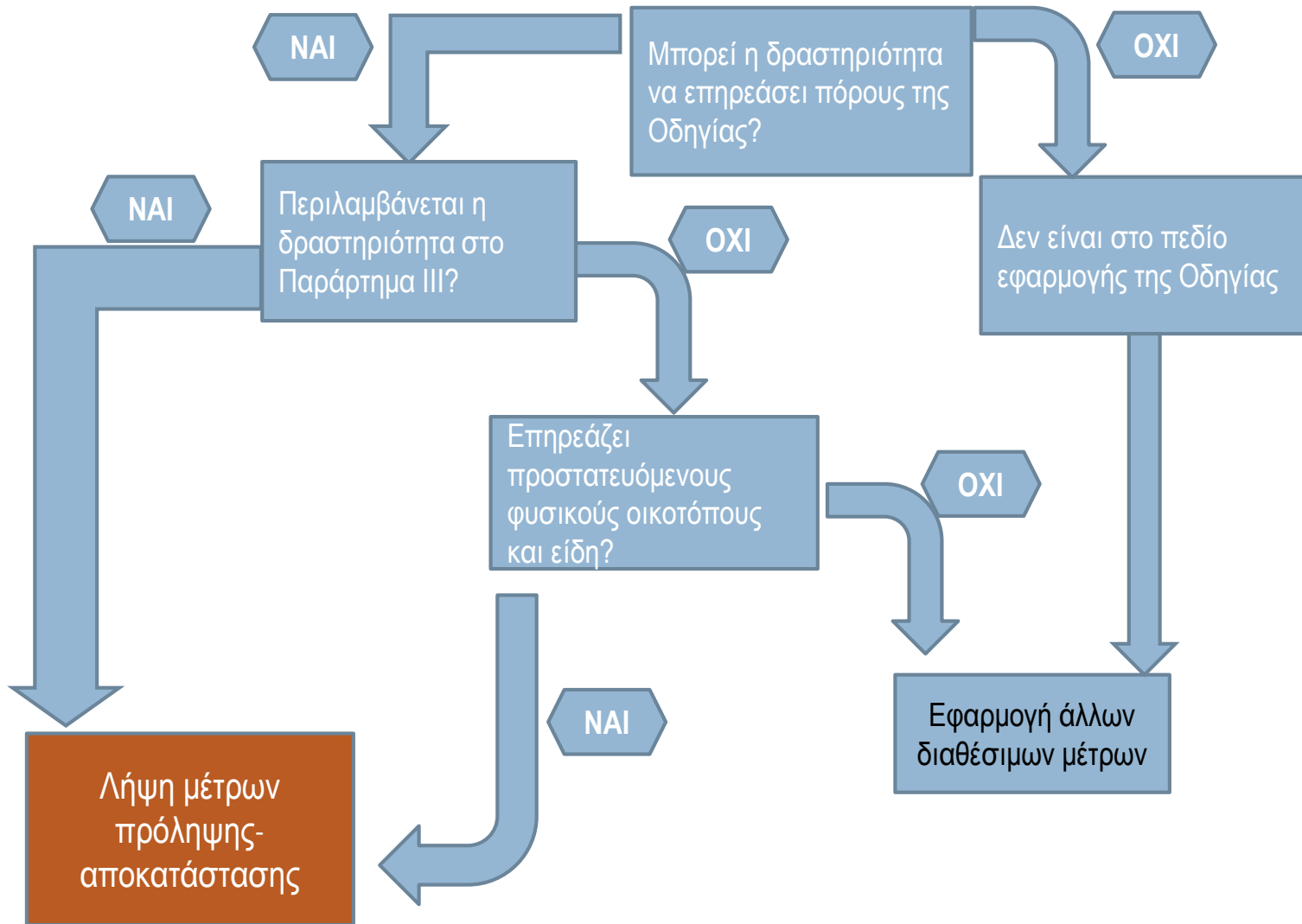
- Α. Το **Συντονιστικό Γραφείο Αντιμετώπισης Περιβαλλοντικών Ζημιών** (ΣΥΓΑΠΕΖ) με το Π.Δ. 148/2009 υπάγεται στον Υπουργό Περιβάλλοντος. Με το νέο οργανόγραμμα του Υπουργείου αποτελεί αυτοτελές Τμήμα της Ειδικής Γραμματείας Σώματος Επιθεωρητών και Ελεγκτών ΥΠΕΝ (Π.Δ. 132/2017).
- Β. Οι δεκατρείς **Περιφερειακές Επιτροπές Αντιμετώπισης Περιβαλλοντικών Ζημιών** (ΠΕΑΠΖ), οι οποίες έχουν συσταθεί με αποφάσεις των Γ.Γ. των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων με χωρική αρμοδιότητα την οικεία Αποκεντρωμένη Περιφέρεια.

Αρμοδιότητες

Το ΣΥΓΑΠΕΖ είναι αρμόδιο για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής ευθύνης σε:

- ✓ περιπτώσεις ζημίας (ή απειλής ζημίας) σε πόρους και υπηρεσίες εθνικής σημασίας, (η προστασία ή/και διαχείριση των οποίων εμπίπτει στην αρμοδιότητα δημόσιας αρχής)
- ✓ περιπτώσεις ζημίας (ή απειλής ζημίας) μεταξύ δύο Περιφερειών της χώρας,
- ✓ διασυνοριακά συμβάντα,
- ✓ αναλαμβάνει το συντονισμό σε περιπτώσεις ιδιάζουσας σημασίας, & συντονίζει τις περιφερειακές αρμόδιες αρχές.

Για την υποστήριξη του έργου του ΣΥΓΑΠΕΖ, λειτουργεί σε επίπεδο γνωμοδοτικού οργάνου η Επιτροπή Αντιμέτωπισης Περιβαλλοντικών Ζημιών αποτελούμενη από εκπρόσωπους Υπουργείων.

Εντοπισμός & καταλογισμός περιβαλλοντικής ευθύνης

Ο εντοπισμός του φορέα εκμετάλλευσης που προκάλεσε περιβαλλοντική ζημία και ο καταλογισμός της ευθύνης γίνεται:

- Από την Αρμόδια Αρχή (ΣΥΓΓΑΠΕΖ / Αποκεντρωμένες Διοικήσεις ΠΕΑΠΖ)
- Από κάθε άλλη δημόσια αρχή που διενεργεί ελέγχους (Τμήμα Επιθεώρησης Περιβάλλοντος ΥΠΕΝ, ΚΕΠΠΕ, Αποκ. Διοικήσεις όπως ορίζει ο Ν. 4014/2011) είτε αυτεπαγγέλτως, είτε μετά από καταγγελία.
- Μετά από αίτημα ανάληψης δράσης (άρθρο 13 του Π.Δ. 148/2009).

Αφού ολοκληρωθεί ο εντοπισμός του φορέας εκμετάλλευσης και ο καταλογισμός της ευθύνης, η Αρμόδια Αρχή καθορίζει τα κατάλληλα μέτρα αποκατάστασης.

Καθορισμός μέτρων πρόληψης & αποκατάστασης

Η Αρμόδια Αρχή (ΣΥΓΓΑΠΕΖ ή ΠΕΑΠΖ):

- απαιτεί από το φορέα πληροφορίες για την προκληθείσα ζημία ή την απειλή αυτής,
- λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα (ή ζητάει από τον φορέα εκμετάλλευσης να τα λάβει) προκειμένου να περιοριστεί η ήδη επελθούσα ζημία,
- καθορίζει και εγκρίνει τα κατάλληλα μέτρα πρόληψης ή αποκατάστασης,
- παρακολουθεί την υλοποίησή τους,
- προβαίνει σε ενέργειες για την ανάκτηση των δαπανών με τις οποίες επιβαρύνθηκε για την ανάληψη των δράσεων πρόληψης ή αποκατάστασης.

Επέλευση ζημίας ή επικείμενης απειλής

Λήψη άμεσων μέτρων για την πρόληψη
(περαιτέρω) ζημίας

Αξιολόγηση της περιβαλλοντικής ζημίας

Μέτρα αποκατάστασης

Υλοποίηση, παρακολούθηση και υποβολή
αναφορών για τις δράσεις αποκατάστασης

Η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει»

Κάθε φορέας εκμετάλλευσης που προκαλεί περιβαλλοντική ζημία ή άμεσο κίνδυνο ανάλογης ζημίας πρέπει να προλαμβάνει και να αποκαθιστά τη ζημία και να επωμίζεται το κόστος των απαραίτητων μέτρων πρόληψης ή αποκατάστασης, καθώς και το κόστος εκτίμησης της περιβαλλοντικής ζημίας και της παρακολούθησης των δράσεων αποκατάστασης.

Όταν η αρμόδια αρχή αυτενεργεί ή επεμβαίνει μέσω τρίτων, η αρχή αυτή θα πρέπει να εξασφαλίζει ότι το προκύπτον γι' αυτήν κόστος θα ανακτάται από τον φορέα εκμετάλλευσης.

Καθιστώντας αυτούς που έχουν προκαλέσει περιβαλλοντική ζημία υπεύθυνους για την αποκατάσταση των ζημιών, η οδηγία σχετικά με την περιβαλλοντική ευθύνη παρέχει ένα ισχυρό κίνητρο για την αποτελεσματική αποφυγή της επέλευσης ζημίας μέσω της υιοθέτησης μέτρων πρόληψης.

Δαπάνες πρόληψης και αποκατάστασης

- Ο Φορέας εκμετάλλευσης επιβαρύνεται με τις δαπάνες των δράσεων πρόληψης και αποκατάστασης.
- Αν ο Φορέας εκμετάλλευσης δεν αναλάβει τις δράσεις πρόληψης και αποκατάστασης, η Αρμόδια Αρχή μπορεί να αναλαμβάνει η ίδια και ανακτά τις δαπάνες με τις οποίες επιβαρύνθηκε.

Ο ακριβής καθορισμός των δαπανών αυτών καθορίζεται με ΚΥΑ του Υπουργού Περιβάλλοντος & Ενέργειας και του Υπουργού Οικονομικών.

Η αναγκαστική είσπραξη των δαπανών πρόληψης και αποκατάστασης γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του ΚΕΔΕ, υπέρ του Δημοσίου.

Ο ρυπαίνων εφόσον:

- Υπαχθεί σε καθεστώς περιβαλλοντικής ευθύνης
- Καθορισθούν τα μέτρα πρόληψης-αποκατάστασης

πληρώνει

Το κόστος των μέτρων
για τον άμεσο έλεγχο
και περιορισμό της
ρύπανσης

το κόστος των διοικητικών
δαπανών ή/και δαπανών επιβολής
του νόμου και άλλων γενικών
δαπανών, που θα υποχρεωθεί να
καταβάλει η Διοίκηση

Το συνολικό κόστος
εφαρμογής των μέτρων
αποκατάστασης

Εφαρμογή του άρθρου 14 για την χρηματοοικονομική ασφάλεια

- Το Π.Δ 148/2009 προβλέπει την υποχρεωτική χρηματοοικονομική ασφάλεια.
- Η εφαρμογή της διάταξης αυτής θα έχει διπτά αποτελέσματα:
 - ❖ Για να μειωθεί ο κίνδυνος των δραστηριοτήτων κατά την διαδικασία αναζήτησης ασφάλειας θα ληφθούν προληπτικά μέτρα από τους υπόχρεους φορείς εκμετάλλευσης,
 - ❖ Κατά το συμβάν ο φορέας εκμετάλλευσης και η διοίκηση θα έχουν διαθέσιμους τους απαραίτητους οικονομικούς πόρους για τη λήψη των μέτρων αποκατάστασης,

Σημειώνεται ότι ο θεσμός ήδη εφαρμόζεται στο πλαίσιο της ΚΥΑ 13588/725/2006 για τα επικίνδυνα απόβλητα.

Υποθέσεις ΣΥΓΑΠΕΖ (εθνικής σημασίας)

- Πιλοτικό πρόγραμμα αποκατάστασης υπόγειων υδάτων, Οινόφυτα Βοιωτίας.
- Αποκατάσταση υγρότοπου στα Λεγραινά Αττικής
- Μέτρα πρόληψης και παρακολούθησης μετά το ναυάγιο του ΑΓΙΑ ΖΩΝΗ στο Σαρωνικό.
- Μέτρα πρόληψης από την διάνοιξη δρόμου στο Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου.
- Μέτρα αποκατάστασης μετά από πυρκαγιά σε Κέντρο Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών στον Ασπρόπυργο Αττικής..

Ευχαριστώ πολύ!